

Z Benediktom iz Nursije, ustanoviteljem reda benediktincev, doseže prej omenjena zahteva, naj se menihi vsak dan posvečajo branju, kar pravzaprav pomeni, naj se učijo (in s tem skrbijo za svoj »osebni razvoj«), svoj vrh. Okrog leta 525 je napisal pravilo – z njim je postavil institucionalne temelje nadaljnjega razvoja redovništva v Evropi –, v katerem je predvidel branje, torej učenje, kot enega izmed temeljev življenja menihov: »Brezdelje je sovražnik duše, zaradi tega se morajo v določenem času bratje zaposliti z ročnim delom, v določenih urah pa z branjem svetih spisov.« (Benedictus, 1847: st. 703A) Prav tako morajo ob nedeljah »vsi brati« (*lectioni vacent omnes*), razen tistih, ki imajo druge dolžnosti (ibid.: st. 704B). Enaka pravila kot za moške so v tem času veljala tudi za ženske, za redovnice (cf. Arelatensis, 1865: st. 1109C–D).

Kar se tiče poudarjanja pomena branja/učenja in posameznikove potrebe po njem, je v 7. stoletju papež Gregor I., za kontekst svetne duhovščine eden pomembnejših utemeljiteljev srednjeveške krščanske misli, v svojem delu *Pastoralno vodilo* zapisal: »Vse to pa bo duhovni voditelj prav opravljal, tako bo, poln duha božjega strahu in ljubezni, sleherni dan premišljeval (*studiose meditetur*) zapovedi Svetega pisma. /.../ Ker je nesporna resnica, da srce v trušču zunanjih opravkov v sebi peša, si mora nenehno prizadevati, da se z marljivim učenjem vzravnava.« (Gregorij Veliki, 1984: 56–58). Podobno je razmišljal in tudi zahteval opat Smaragd v svojem delu *Okras menihov*, namreč, da je branje, tj. učenje, izobraževanje tisto, ki pomaga človeku razvijati samega sebe: »Vsakršno napredovanje je rezultat branja (*lectio*) in razmišljanja (*meditatio*). /.../ Branje Svetih spisov prispeva dvojno darilo. Izobražuje namreč razumevanje duha (*intellectum mentis*) in od ničevosti sveta oddaljenega človeka privede do ljubezni do Boga /.../. Sveto pismo na določen način raste z bralci, nevedni bralci (*rudes lectores*) ga spoznavajo, učeni (*docti*) pa zmeraj znova odkrivajo.« (Smaragdus, 1851: st. 597C–598A). V kasnejših stoletjih so avtorji ponavljali tovrstne misli in se jih držali.

Fizično sposobne in za vojaški poklic primerne sinove je red »tistih, ki se vojskujejo«, tj. plemstvo, redko pošiljal v šole. Kot enega izmed razlogov za to lahko navedemo tudi, da so morali biti ti otroci že od mladosti naprej v celoti drugače vzgajani in usposabljeni, kot je bil to običaj v obstoječih šolah (ki jih je organizirala in vodila duhovščina). Telesno urjenje, pouk v vojaških veščinah ter ravnanje z orožjem niso bili niti predvideni, kaj šele izvajani: »V kratkem so ga urili (*erudiretur*) na posveten način (*saecularibus exercitiis*), kot je običaj za plemiške dečke.« (Odo, 1853: st. 645A) Med urjenjem so mladeniči večkrat preizku-